

prima instanță: Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău
Judecătorul: V. Jomiru - Niculiță
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: I. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

DECIZIE

11 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Iuliana Oprea
Nicolae Craiu
Galina Stratulat
Mariana Pitic

judecând cererea de recurs declarată de Pavliușcenco Oleg,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pavliușcenco Oleg
împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21,
intervenienții accesorii Întreprinderea Municipală „INFOCOM”, Societatea pe
Acțiuni „Termoelectrica”, privind excluderea datoriei pentru energia termică din
factura de plata,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 2 mai 2017, prin care s-a
respins apelul declarat de Pavliușcenco Oleg, fiind menținută hotărârea Judecătoriei
Râșcani, mun. Chișinău din 15 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 4 august 2015, Pavliușcenco Oleg a depus o cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21,
intervenienții accesorii Întreprinderea Municipală „INFOCOM”, Societatea pe
Acțiuni „Termoelectrica”, privind excluderea datoriei pentru energia termică din
factura de plată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, potrivit facturii de plată nr.
125257952, întocmită de Întreprinderea Municipală „INFOCOM”, conform datelor
prezentate de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, în
luna iulie 2015, datorie formată pentru energia termică la punctul de consum

apartamentul nr. 88 situat în mun. Chișinău, str. Gh. Madan, 87/3 era de 3 188,80 lei.

Reclamantul a susținut că în apartamentul respectiv este instalată încălzire autonomă pe gaze. Iar, conform actului din 16 aprilie 2015, încheiat de o comisie specializată, prin acest imobil nu trec coloane de încălzire tranzitorii, care fac parte integrală a sistemului ingineresc de încălzire pe întreg blocul locativ. Din aceste motive, în opinia sa, nu trebuie să achite plata pentru încălzire în mărimea prevăzută la punctul 8¹ din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002.

De asemenea, Pavliușcenco Oleg a precizat că Î.M.G.F.L. nr. 21 nu-i prestează servicii de livrare a energiei termice, fiindu-i calculat în mod ilegal și abuziv sume inexistente pentru aceasta.

Pavliușcenco Oleg a solicitat obligarea Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului locativ nr. 21 și Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” de a exclude din factura de plată a sumei de 3 188,80 lei, calculată pentru apartamentul nr. 88, din str. Gh. Madan, 87/3 (f. d. 4).

La 28 ianuarie 2016, reclamantul a depus cerere de mărire a cuantumului pretențiilor inițiale (f. d. 20 – 21).

În argumentarea acesteia, Pavliușcenco Oleg a relatat că, în perioada septembrie – decembrie 2015, a primit patru facturi de la Î.M. „INFOCOM”, în care se indică spre plată pentru energia termică suma de 3 609,36 lei.

Din aceste considerente, reclamantul a solicitat obligarea Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului locativ nr. 21 și Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” de a exclude din factura de plată a sumei de 3 609,36 lei, calculată pentru apartamentul nr. 88, din str. Gh. Madan, 87/3 (f. d. 21).

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21 și intervenienții accesorii „Termoelectrica” S.A., Î.M. „INFOCOM” au depus referințe în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care au cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f. d. 30, 31 – 32 și 40 - 44).

La 1 noiembrie 2016, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a respins demersul pârâtului Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată. În acest sens, instanța de fond a susținut că obiectul prezentului litigiu se examinează în procedură de drept comun, dar nu în ordinea contenciosului administrativ, de vreme ce reclamantul a

solicitat excluderea datoriei din factură și nu anularea unui act administrativ (f. d. 65).

Prin hotărârea Judecătoriai Râșcani, mun. Chișinău din 15 decembrie 2016, s-a respins acțiunea (f. d. 85, 87 – 89).

Împotriva acestui act de dispoziție, Pavliușenco Oleg a declarat apel în termenul legal (f. d. 119, *pe verso*). În rezultat, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21 a formulat o referință, solicitând respingerea cererii acestuia (f. d. 110 - 112).

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 2 mai 2017, a respins apelul declarat de Pavliușenco Oleg și a menținut hotărârea Judecătoriai Râșcani, mun. Chișinău din 15 decembrie 2016 (f. d. 117 – 121).

La 9 iunie 2017, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 2 mai 2017 (f. d. 122).

La 4 august 2017, Pavliușenco Oleg a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 2 mai 2017, solicitând casarea acesteia și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că, potrivit art. 514 din Codul civil, consumatorul poate fi obligat să plătească pentru serviciile comunale doar în baza unui contract. Însă un atare act juridic nu există. Prin urmare, intimatul nu este în drept să solicite de la consumator achitarea unor plăți care nu derivă dintr-un contract. Mai mult, în opinia sa, acesta nu întrunește elementele unui consumator de energie termică prevăzute în punctul 2 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002.

Din punctul de vedere al recurentului, în tariful pentru energia termică pentru consumatorii, care au încălzire centralizată, deja sunt incluse pierderile lunare de energie termică. În acest sens, din analiza punctului 5, dar și a punctului 8 din anexa 7 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, se observă impunerea consumatorului de a achita de două ori același serviciu, și anume: pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului și pentru pierderile normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri). De fapt, în privința acestor argumente instanța de apel nu s-a pronunțat, preluând pripit concluziile instanței de fond.

La 1 septembrie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, Întreprinderii Municipale „INFOCOM”, Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod

corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 132).

La 27 septembrie 2017, intimatul Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21 a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca neîntemeiat, cu menținerea hotărârilor pronunțate de prima instanță și de instanța de apel (f. d. 134 – 137).

Intimații Întreprinderea Municipală „INFOCOM” și Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” nu și-au expus punctul de vedere în privința recursului.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

În procedura de filtru, completul de judecată a stabilit că decizia integrală a instanței de apel din 2 mai 2017 a fost expediată în adresa părților la 9 iunie 2017 (f. d. 122), însă nu a existat dovada recepționării efective a acesteia de către participanții la proces. Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces la justiție, dar având în vedere data expedierii deciziei contestate, instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Pavliușenco Oleg la 4 august 2017 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Totodată, materialele cauzei au confirmat că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă. La fel, a fost considerat că argumentele recurentului se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 4 octombrie 2017, recursul depus de Pavliușenco Oleg a fost declarat admisibil spre examinare în fond (f. d. 134).

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele indicate în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Pönkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

În subsidiar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacra verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Pavliușenco Oleg este întemeiat și urmează a fi admis, cu dispunerea casării deciziei din 2 mai 2017 și trimiterea pricinii spre rejudecare la instanța de apel, pentru motivele ce succed.

Instanța de recurs notează că circumstanțele cauzei prezentate și necontestate de părți, dar și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare, denotă că în apartamentul nr. 88 situat în mun. Chișinău, str. Gh. Madan, 87/3 este instalat sistemul autonom de încălzire cu gaze din anul 2004, dar la 15 aprilie 2002, proprietarul acestui imobil, Pavliușenco Oleg, a încheiat contractul de aprovizionare a apartamentului cu apă caldă și rece (f. d. 66, 120).

La fel, s-a constatat că Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21 gestionează fondul locativ din mun. Chișinău, str. Gh. Madan, 87/3, în care Pavliușenco Oleg este chiriașul apartamentului nr. 88 și a acumulat datorii pentru livrarea energiei termice în apă caldă în sumă de 3 609,36 lei pentru perioada octombrie 2010 – decembrie 2015 (f. d. 22, 50, 120 – *pe verso*).

Cu toate acestea, Pavliușenco Oleg a considerat că administrația Î.M.G.F.L. nr. 21 îi calculează în mod abuziv și ilegal sume inexistente pentru livrarea energiei termice (f. d. 4, 21). Astfel, conjunctura prezentată a constituit temei de depunere a cererii de chemare în judecată, concretizată la 28 ianuarie 2016, de către Pavliușenco Oleg împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, intervenienții accesorii Întreprinderea Municipală „INFOCOM”, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, privind excluderea datoriei în cuantum de 3 609, 36 lei pentru energia termică din factura de plată (f. d. 20 – 21).

În aceeași ordine de idei, Colegiul lărgit reține că, atât prima instanța (f. d. 85, 87 - 89), cât și instanța de apel (f. d. 117 - 121), fiind investite cu judecarea prezentei pricini, au hotărât că este neîntemeiat capătul de cerere cu privire la excluderea datoriei pentru energie termică, respingând inițial cererea de chemare în judecată, iar ulterior cererea de apel.

La adoptarea acestor soluții, instanțele ierarhic inferioare au subliniat că prevederile Codului civil stabilesc contractul și actele normative ca generator de

obligații. Astfel, obligațiile aferente raportului juridic dintre S.A. „TERMOCOM” și Î.M.G.F.L. nr. 21, rezultate din contractul cu privire la prestarea serviciului de agent termic, au finalitate efectivă în obligațiile născute din raporturile legale dintre Î.M.G.F.L. nr. 21 și consumatori, deoarece ultimii sunt consumatorii finali ai serviciilor de încălzire, agent termic, apă caldă, urmând să achite plata pentru acestea potrivit tarifurilor aprobate (f. d. 120, *pe verso*).

Totodată, s-a stabilit că obligația de plată a energiei termice furnizate în condițiile deconectării apartamentului lui Pavliușenco Oleg de la sistemul centralizat de furnizare a energiei termice este instituită în temeiul punctelor 8 și 8¹ din anexa 7 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002. În mod corespunzător, cuantumul acestei obligații se achită și se calculează în conformitate Hotărârea Guvernului citată mai sus, iar beneficiarul acestor plăți este Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, în calitate de gestionar al fondului de locuințe.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel s-a călăuzit de art. 59 din Codul cu privire la locuințe, punctul 17 și punctele 8 și 8¹ din anexa 7 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002.

La caz, Pavliușenco Oleg a criticat decizia Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (2) lit. a), b), c), alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu limitele impuse de articolul 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit învederează că recurentul s-a plâns că intimatul nu este în drept să solicite de la consumator achitarea unor plăți care nu derivă dintr-un contract încheiat dintre aceștia. La fel, acesta a opinat că nu întrunește elementele unui consumator de energie termică prevăzute în punctul 2 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002. Într-un final, s-a invocat că instanța de apel a preluat pripit concluziile instanței de fond.

Intimatul Î.M.G.F.L. nr. 21 a menționat că lipsa relațiilor contractuale cu recurentul nu-l exonerează pe acesta de obligația de plată pentru serviciul de energie termică prestat. Mai mult, în situația în care apartamentul recurentului face parte dintr-un bloc etajat, unde serviciile comunale sunt livrate centralizat, recurentul este obligat să achite plata pentru acestea.

Analizând argumentele expuse în cererea de recurs și cele din referința intimatului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar înscrisurile prezentate de părți, atunci când a decis respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii primei instanței.

Pentru început, instanța de recurs consideră necesar de a răspunde la argumentele recurentului referitoare la lipsa unui contract încheiat dintre acesta și Î.M.G.F.L. nr. 21, dar și la lipsa statutului de consumator a serviciilor de energie termică.

Conform art. 25 alin. (1) din Legea nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002 serviciilor publice de gospodărie comunală, persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sânt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, *conform facturilor primite*, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

Colegiul lărgit evidențiază că instanța de apel a aplicat articolul 59 din Codul cu privire la locuințe, care a prevăzut că plata pentru serviciile comunale (apă, gaz, energie electrică, termică și alte servicii) se încasează în afară de chirie potrivit tarifelor, aprobate în modul stabilit.

Totuși, la 29 noiembrie 2015, Codul respectiv a fost abrogat prin Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe. Astfel, se învederează că Pavliușenco Oleg a solicitat excluderea datoriei formate pentru iulie – decembrie 2015, ceea ce demonstrează că în ultima lună acționa o nouă lege, și anume Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015.

Din această perspectivă, instanța de recurs relevă că art. 51 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la locuințe este relevant speței, conform căruia prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale pentru proprietari sau locatari se efectuează în baza contractelor încheiate direct între prestatorii de servicii și proprietari sau locatari. În cazul în care contractul, din motive tehnice, nu poate fi încheiat direct cu proprietarii/locatarii, acesta se încheie între prestatorii de servicii și administrator (asociația de proprietari în condominiu), care, la rândul său, încheie contracte cu fiecare proprietar/locatar. În contractul de prestare a serviciului se stipulează obligatoriu obligațiile și drepturile părților, mărimea, modul de achitare a plății pentru serviciul prestat și alte condiții.

Totodată, alin. (4) din articolul 51 din legea citată reglementează că plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor se efectuează în baza unui regulament aprobat de către Guvern.

În subsidiar, potrivit punctului 17 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul

locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002, plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/ încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori, gestionari sau prestatorii de servicii.

Punctele 20 și 21 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 434 din 9 aprilie 1998 prevăd că în clădirile cu mai mulți consumatori și cu un singur echipament de măsurare a energiei consumate, contractul se încheie cu consumatorul principal, desemnat de ceilalți. La imobilele cu destinație de locuințe, contractul de furnizare se încheie cu asociația de locatari, iar în lipsa acesteia - cu persoana împuternicită, cu locatarii sau cu proprietarul, după caz.

Ansamblul normelor citate *supra* denotă că serviciile publice de gospodărie comunală se prestează, și respectiv se achită costul acestora, în baza contractelor încheiate cu consumatorii. Concomitent, se reține că încheierea unui contract de prestare a serviciului public este nu doar o obligațiune legală a prestatorului de serviciu, dar și a consumatorului.

În același timp, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală în lipsa contractelor încheiate cu consumatorii (proprietarii, chiriașii și locatarii apartamentelor, caselor individuale de locuit, încăperilor locative în cămine și încăperilor nelocative), aceștia din urmă sunt obligați să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite.

Această concluzie se consolidează prin prevederile exprese cuprinse în art. 25 alin. (5) din Legea nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002, în care se indică că agenții economici care furnizează/prestează servicii de gospodărie comunală fără contracte cu consumatorii, în caz de neachitare a sumelor datorate, pot acționa conform prevederilor alin.(2)–(4).

Prin urmare, în caz de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, indiferent de faptul a fost sau nu încheiat contract în acest sens, consumatorii urmează să achite serviciile prestate. Or lipsa unui contract încheiat în formă scrisă nu scutește pe Pavliușenco Oleg de obligația de a achita acest serviciu. La fel, acest aspect confirmă că recurentul întrunește elementele atât a unui consumator, cât și a unui consumator casnic definit în punctul 2 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă.

Din aceste raționamente, instanța de judecată acceptă punctul de vedere al Î.M.G.F.L. nr. 21 din referință cu privire la faptul că lipsa relațiilor contractuale cu recurentul nu-l exonerează pe acesta de obligația de plată pentru serviciul de energie termică. Așadar, instanța de apel a stabilit corect că beneficiarul plăților pentru energie termică este Î.M.G.F.L. nr. 21, în calitate de gestionar al fondului de locuințe (f. d. 121, *pe verso*).

Cu referire la aplicabilitatea punctului 8 din anexa nr. 7 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, instanța de recurs opinează că instanța de apel întemeiat a introdus această normă materială la adoptarea soluției, însă a interpretat eronat conținutul acesteia.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: (c) a interpretat în mod eronat legea.

Conform punctului 8 din anexa nr. 7 din Regulamentul citat mai sus (până la modificările operate prin Hotărârea Guvernului nr. 628 din 20 mai 2016), *în cazul deconectării integrale a apartamentului* (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), luând în considerație existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Din interpretarea acestui punct, instanța de recurs observă că plata pentru încălzire în mărime de 20 %, urmează să fie calculată în quantum respectiv dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, b) necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și c) imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Colegiul lărgit reține că instanța de apel a constatat în motivarea deciziei sale din 2 mai 2017 existența primelor două condiții indicate în punctele a) și b) de mai sus. În primul caz, instanța ierarhic inferioară a precizat că pierderile de încălzire centralizată nu pot fi oprite printr-o simplă deconectare a aparatelor de încălzire în apartamente, pentru că datorită specificului de conducție termică căldura se transferă dintre locuințele vecine (f. d. 121). De fapt, această explicație a rezultat din scrisoarea Ministerului Economiei Republicii Moldova nr. 06/3 – 1521 – L din 30

decembrie 2011 (f. d. 36 – 39), care nu a fost combătută prin alte probe de către Pavliușcenco Oleg. Or argumentele acestuia din cererea de recurs cu referire la punctele 5, 10 și anexa 1 din Regulamentul citat supra, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002, nu sunt relevante speței, de vreme ce modul de calcul pentru încălzire în situația deconectării individuale de la sistemul de încălzire sunt prevăzute la anexa 7.

În al doilea caz, instanța de recurs apreciază că instanța de apel a justificat corect că Pavliușcenco Oleg nu a probat lipsa încăperilor tehnice (subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun. Mai mult, sistemele inginerești comune (de apă, canalizare, de încălzire) sunt prevăzute în paralel, în subsol sau la etajele tehnice. Acest lucru se face pentru ca conductele de apă și canalizare să nu înghețe în perioada rece a anului, întrucât acestea sunt încălzite de la rețelele termice. În așa mod locuitorii (proprietarii) care sunt deconectați la sistemul centralizat plătesc pentru siguranța și buna funcționare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în perioada de iarnă (f. d. 121, 122 *pe verso*). Totodată, instanța remarcă că recurentul nu a demonstrat că instanța de apel în această parte a comis una din încălcările normelor de drept material și procedural din art. 432 alin. (2), (4) din Codul de procedură civilă.

Totuși, Colegiul judiciar observă că instanțele ierarhic inferioare nu au răspuns în nici un mod la întrunirea a celei de-a treia condiții, în special cu privire imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii. Astfel, la judecarea în ordine de apel, instanța de judecată a administrat în calitate de probe două înscrisuri: actul din 16 aprilie 2015 (f. d. 5) și actul privind existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice și de uz comun din 4 noiembrie 2016 (f. d. 75).

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

La acest capitol, instanța de recurs reține că ambele înscrisuri au fost întocmite de inginerul – șef, specialistul și maistrul de reparați al Î.M.G.F.L. nr. 21, fiind constatat că apartamentul nr. 88 din blocul locativ de pe str. Gh. Madan, 87/3, proprietar Pavliușcenco Oleg, este debransat de la sistemul centralizat de încălzire al blocului cu instalarea încălzirii autonome cu gaze (f. d. 5, 75). În plus, prin imobilul

nominalizat nu trec coloane de încălzire tranzitorii, iar inelarea coloanelor de încălzire centralizată este efectuată în ap. 85 de la etajul 4.

Pe baza acestor circumstanțe de fapt, Colegiul lărgit subliniază că în cazul apartamentului nr. 88, ce-i aparține lui Pavliușcenco Oleg, nu a existat ultima cerință inclusă expres în punctul 8 din anexa nr. 7 din Regulament. Așadar, se atestă că a fost posibil deconectarea coloanelor de încălzire tranzitorii.

În esență, instanța de recurs remarcă că recurentul a fost obligat să achite plata pentru încălzire în mărime de 20 % din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), fără a lua în considerare că prin apartamentul acestuia nu trec coloane de încălzire tranzitorii.

De asemenea, Colegiul relevă că acest aspect cerea o motivare specifică și explicită din partea instanțelor ierarhic inferioare, însă instanța de apel a omis să dea o asemenea explicație. Cu privire la acest aspect, instanța de judecată notează că, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 parag. 1 din Convenție, în special în cauzele care ridicau probleme cu privire la motivarea hotărârilor judecătorești (a se vedea *Fomin v. Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan v. Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi v. Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor v. Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30). Astfel, constatările de mai sus în sine ar putea fi o bază suficientă pentru stabilirea încălcării articolului 6 din Convenție.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Per ansamblu, instanța de recurs constată că interpretarea eronată a punctului 8 din anexa 7 din Regulamentul citat supra și aprecierea arbitrară a înscrisurilor din 16 aprilie 2015 (f. d. 5) și 4 noiembrie 2016 (f. d. 75) constituie niște erori judiciare care nu pot fi corectate de instanța de recurs, atât timp cât intimații vor trebuie să prezinte un nou calcul în vederea stabilirii exacte a cuantumului pentru plățile energiei termice. Or articolul 442 prevede că în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, ceea ce consolidează poziția sus menționată.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Pavliușcenco Oleg, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii este necesar de ținut cont de cele expuse și în dependență de cele obținute de emis o hotărâre legală, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Pavliușenco Oleg.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 2 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pavliușenco Oleg împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 21, intervenienții accesorii Întreprinderea Municipală „INFOCOM”, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, privind excluderea datoriei pentru energia termică din factura de plata, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Galina Stratulat

Mariana Pitic